Az vég Temesvárban

Losonczi Istvánnak haláláról

Tinódi Lantos Sebestyén

A szakasz fő témája

Losonczi fájdalmas búcsúja családjától és Ahmed pasa hatalmas főseregének megindulása.

Mi történik ebben a blokkban?

- Ferdinánd király személyes támogatást vagy fia segítségét ígéri baj esetére a magyar uraknak.
- Losonczi komoly aggodalmak közepette, a királyi nyomásnak engedve fogadja el a tisztséget.
- Losonczi megesküszik a királynak, de cserébe kéri, hogy ha ő elesne, a uralkodó legyen családja gyámja (tútora).
- Siet vissza Temesvárra; Csejte várában fájó szívvel, végső búcsút vesz feleségétől és gyermekeitől.
- Barátai és hű tisztjei (Török Ferenc, Perényi, Országh Kristóf) mély sóhajtásokkal búcsúztatják.
- Temesvár népe és katonái nagy örömmel és hálával, mint apjukat fogadják a visszatérő ispánt.
- Szulejmán szultán dühöng a korábbi kudarc miatt: leváltja a beglerbéget, és Ahmed pasát bízza meg a bosszúval.
- A szultán parancsba adja Ahmednak, hogy hatalmas ágyúkkal tiporja el Temesvárat, és ne törődjön a veszteségekkel.
- A szultán elrendeli, hogy Moldva és Havasalföld felől is zárják el az utat, ha a király hadserege Erdély felé indulna.

Tartalmi összefoglaló

Bár Ferdinánd király fűt-fát ígér az országgyűlésen, Losonczi István sötét előérzetekkel, csak a királyi kényszer és a kötelességtudat miatt veszi át a temesi ispánságot. Előrelátóan megesketi a királyt, hogy halála esetén gondoskodni fog a családjáról. Ezután Csejte várába siet, ahol szívszorító jelenet során búcsúzik el feleségétől és gyermekeitől, mintha tudná, hogy soha többé nem látja őket. Barátai és fogadott fiai is könnyes búcsút vesznek tőle. Temesváron viszont kitör az ujjongás, a nép apjaként tiszteli őt. Eközben Isztambulban Szulejmán szultán őrjöng a korábbi temesvári kudarc miatt. Fővezérét, Ahmed pasát küldi harcba, azzal a kegyetlen paranccsal, hogy bármi áron, hatalmas ágyútűzzel rombolja le Temesvárat, és hozza el neki Losonczi fejét. A szultán a környező román fejedelemségeket is mozgósítja Erdély ellen.

4/14. RÉSZ

(125–164. sor)

Az vég Temesvárban

Losonczi Istvánnak haláláról

Tinódi Lantos Sebestyén

Fontosabb régi szavak

- tútora – gyámja, gondviselője.
- búába – búbánatban, szomorúságban.
- ohítások – sóhajtozások, fohászok.
- mátkája – jegyese, menyasszonya.
- basa (pasa) – magas rangú oszmán katonai és polgári vezető.

Érdekesség / Történelmi háttér

A szövegben említett Csejte vára később Báthory Erzsébet miatt vált hírhedtté, de ekkor még a Losonczi család egyik biztonságos fészke volt. Az itt említett "Amhát basa" a valóságban Ahmed másodvezír, a korszak egyik legtehetségesebb és legkegyetlenebb oszmán hadvezére, akit kifejezetten a makacs magyar várak megtörésére küldtek.

- **Történelem:**

Miért kéri Losonczi a királyt, hogy legyen családja „tútora” (gyámja)? Mit árul el ez a kérés a korabeli közbiztonságról és a főurak jövőképéről?

- **Irodalom:**

Hogyan jelenik meg a csejtei búcsú mint drámai előreutalás? Milyen költői képekkel, szavakkal érzékelteti Tinódi a búbánatot?

- **Kreatív:**

Képzeljétek el a pillanatot, amikor Losonczi elhagyja a családját. Írjatok egy rövid, 2-3 mondatos fiktív párbeszédet a kapitány és a felesége között, ami a búcsú percében hangozhatott el!

4/14. RÉSZ
(125–164 sor)